

Διαχείριση Σχολικής Τάξης ή για την τάξη στην Τάξη

Σαλτερής Νικόλαος

Σχολικός Σύμβουλος
Δημοτικής Εκπαίδευσης
Νομαρχίας Πειραιά

Δρ. Πολικής Επιστήμης και Ιστορίας

παραδοσιακό VS σύγχρονο Σχολείο

- Από τη συνεχή επιτήρηση των μαθητών και την τιμωρία των «παραβατών» από τον δάσκαλο - αφέντη
 - στις έλλογες και επιστημονικά επεξεργασμένες τακτικές στήριξης της επιθυμητής συμπεριφοράς από τον επαγγελματία εκπαιδευτικό

Σκοπός παρουσίασης: Η συνοπτική παρουσίαση των πλέον απαραίτητων γνώσεων, τακτικών, πρακτικών αλλά και μοντέλων, που περιγράφουν και προτείνουν οι σύγχρονες επιστημονικές προσεγγίσεις της Αγωγής ως «εργαλεία» επίτευξης της τάξης στην Τάξη, στο σημερινό σύγχρονο σχολείο σε αντιδιαστολή με την προσπάθεια επίτευξης και διατήρησης της πειθαρχίας στο παραδοσιακό σχολείο

- Στόχοι παρουσίασης:
- Κατανόηση των διαφορών μεταξύ παραδοσιακού και σύγχρονου σχολείου σε σχέση με το πρόβλημα της «τάξης».
- Σύντομη αναφορά στις τέσσερις μεγάλες «σχολές» σκέψεις του χώρου των επιστημών της Αγωγής - Κοινωνικών Επιστημών και κατανόηση των διαφορετικών προσεγγίσεων τους στα επιμέρους ζητήματα που αφορούν τη σχολική τάξη.
- Παρουσίαση αναγκαίων γνώσεων και περιγραφή ενεργειών, τεχνικών και πρακτικών για τη στήριξη της επιθυμητής συμπεριφοράς στην Τάξη, καθώς και την αντιμετώπιση επίμονων προβλημάτων συμπεριφοράς.
- Συνοπτική ενημέρωση σχετικά με την ύπαρξη μοντέλων επίτευξης της σχολικής πειθαρχίας.
- Αποτελεσματικό περιβάλλον τάξης- Επικοινωνία με γονείς
- Διαπραγμάτευση ενός «προβλήματος» από την εκπαιδευτική καθημερινότητα.

- Στο σύγχρονο σχολείο δεν γίνεται λόγος για πειθαρχία αλλά για επιθυμητή συμπεριφορά, που προκύπτει ως συμφωνία των μελών της σχολικής κοινότητας με σκοπό την επίτευξη των στόχων της.
- Άρα το σύγχρονο σχολείο οφείλει να περιγράψει την επιθυμητή συμπεριφορά και να τη γνωστοποιήσει στα μέλη της σχολικής κοινότητας (μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς), υπογραμμίζοντας τις θετικές προσδοκίες των εκπαιδευτικών για την εκδήλωσή της.
- Η επιθυμητή συμπεριφορά αντιμετωπίζεται ως μια δεξιότητα που καλούνται να αποκτήσουν οι μαθητές (τουλάχιστον), παράλληλα με την μαθησιακή διαδικασία και η εκδήλωσή της επιβραβεύεται.
- Η αντίληψη διαφόρων παραγόντων ή και απλών μελών της σχολικής κοινότητας για την «πειθαρχία» δεν είναι απαραίτητα ενιαία.
- Η Τάξη ως οικοσύστημα.
- Παρά τις ιστορικά καθορισμένες διαφορές των «εθνικών» σύγχρονων σχολείων, τα προβλήματα που αυτά αντιμετωπίζουν μοιάζουν να είναι σε μεγάλο βαθμό «κοινά» και οι νεωτερισμοί που προτείνονται για την αντιμετώπισή τους μεταφέρονται τάχιστα από το ένα εθνικό περιβάλλον το άλλο.

- Οι επιστήμες της Αγωγής (και γενικότερα οι Κοινωνικές Επιστήμες), όντας ακόμα στα σπάργανά τους, δεν επηρεάζουν αποφασιστικά με τις διαπιστώσεις, τα πορίσματα και τα υποδείξεις τους το παραδοσιακό σχολείο, που παραμένει καθυποταγμένο σε πρακτικές (διδασκτικές και παιδαγωγικές) στηριγμένες στην εμπειρία και στην «κοινή» λογική.
- Οι επιστήμες της Αγωγής (και γενικότερα οι Κοινωνικές Επιστήμες), έχοντας αναπτυχθεί σημαντικά και αποκτήσει κοινωνικά νομιμοποιητικό ρόλο, επηρεάζουν με τις διαπιστώσεις, τα πορίσματά τους και τις υποδείξεις τους το σύγχρονο σχολείο, που συνδέεται με ποικίλους τρόπους με τους θεσμούς παραγωγής και διάδοσης του επιστημονικού περί εκπαίδευσης Λόγου.
- Το παραδοσιακό και το σύγχρονο σχολείο αντιμετωπίζονται «εργαλειακά» εκ μέρους των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών ελίτ (κράτος-έθνος, κείνσιανική-μονεταριστική οικονομική πολιτική), αλλά, στην περίπτωση του δεύτερου, τα σύνθετα και πολύπλοκα πολιτικο-οικονομικά και ιδεολογικά προβλήματα που καλείται να διαχειριστεί επιβάλλουν συνεχείς και δομικά διάφορες αλλαγές των πολιτικών που σχετίζονται με το σχολείο (εκπαιδευτικές πολιτικές). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αισθημάτων «ρευστότητας και ανασφάλειας» στα μέλη της σχολικής κοινότητας.
- Χαρακτηριστικά παραδείγματα Α' σχολείο και διαχείριση μαθητικού πληθυσμού: παραδοσιακό σχολείο = επιλογή, σύγχρονο σχολείο = μαζικοποίηση α' και β' φάση (συνθήκες εθνικής ομοιογένειας – οικονομικής μετανάστευσης). Β' σχολείο και διαχείριση της γνώσης: παραδοσιακό σχολείο = επιλεκτική προσφορά, σύγχρονο σχολείο = πολιτικές διάχυσης διευκόλυνσης της πρόσβασης στη γνώση (κατάρρευση μοντέλου δασκαλικής αυθεντίας).

B' Μέρος

Τρεις (και μια) μεγάλες σχολές σκέψης και η τάξη στην Τάξη

- Μπιχεβιοριστική (Skinner): συνέχεια των θεωριών αντίληψης του παιδιού ως tabula rasa, επιμονή στη διαχείριση των εξωτερικών συνθηκών, του περιβάλλοντος και των αναγκών των μαθητών, χαμηλή εκτίμηση των δυνατοτήτων αυτορρύθμισης τους, επιμονή στην ανάγκη περιγραφής και θέσης στόχων, αγνόηση ανεπιθύμητης συμπεριφοράς, χρήση ποινών- αμοιβών, προγραμματισμένη άμεση διδασκαλία, ανάπτυξη μοντέλων εξωτερικού ελέγχου της συμπεριφοράς (θεωρία ελλειμματικότητας, εκπαιδευτικός ελεγκτής).
- Ανθρωπιστική (Rogers): συνέχεια των θεωριών της προδιαγεγραμμένης πορείας ολοκλήρωσης – τελείωσης του ανθρώπου, επιμονή στην εξασφάλιση συνθηκών ελεύθερης επιλογής και αυτορρύθμισης, ανάγκη ενεργούς εμπλοκής του μαθητή στην παιδευτική- μαθησιακή διαδικασία, πλούσιο σχολικό περιβάλλον, θεσμοί συμμετοχής, θετικές σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών, κοινότητες επικοινωνίας, διαλογικές – διερευνητικές μέθοδοι διδασκαλίας, δραματοποίηση (θεωρία προίκας, εκπαιδευτικός διευκολυντής).
- Ψυχοδυναμική (Dreikurs-Glasser): συνέχεια των θεωριών υπέρβασης της διχοτομίας περιβάλλον – προδιάθεση, θετική ανταπόκριση στα στοιχεία του περιβάλλοντος που συμβάλλουν στην πορεία των μαθητών προς την αυτορρύθμιση, επιμονή στη διαμόρφωση συνθηκών επικοινωνίας, ενεργητικός ρόλος μαθητής, άμεση στήριξη από τον εκπαιδευτικό, φθίνουσα καθοδήγηση (θεωρίες επικοινωνίας, δάσκαλος σύμβουλος και διαμεσολαβητής).

- Οι τρεις μεγάλες σχολές προσέγγισης της Εκπαίδευσης, αντιπροσωπεύουν δύο μεγάλες επιστημολογικές παραδόσεις και την προσπάθεια σύγκλισής τους.
- Οι διαφορές τους είναι αγεφύρωτες, ως ιδεολογικές. Οι επιστημολογικές διαφοροποιήσεις είναι ιδεολογικού χαρακτήρα, άρα αξεπέραστες.
- Η τέταρτη «σχολή», η Ερευνητική, προκύπτει ουσιαστικά ως αποτέλεσμα ενός είδους επιστημολογικού «αγνωστικισμού» σε συνδυασμό με έντονες επιρροές από το χώρο της οικονομίας και του management. Οδηγείται έτσι στη μελέτη των συνθηκών που καθορίζουν μια «αποτελεσματική» διδασκαλία και παράλληλα αναζητά τα χαρακτηριστικά του «αποτελεσματικού» δασκάλου.
- Σωρεύει συμπεράσματα και προτείνει λύσεις που απορρέουν από (τεχνοκρατικές) έρευνες σχετικά με την οργάνωση της σχολικής Τάξης, τον τρόπο ρύθμισης των διαπροσωπικών σχέσεων σ' αυτή, τη διδακτική μεθοδολογία και τις παιδαγωγικές πρακτικές (Koupin), σε μια γλώσσα που θυμίζει αυτή της οικονομίας. Αναγορεύει την έννοια της «αποτελεσματικότητας» σε κυρίαρχη και ουδέτερη, είτε αυτή αφορά προβλήματα επιπέδου Τάξης είτε αυτά της Σχολικής Μονάδας και επιδεικνύει μεγάλη πολυσυλλεκτικότητα ως προς τα διδακτικά και παιδαγωγικά μοντέλα που προτείνει (παιδαγωγικός τεχνοκρατισμός).

Γ' Μέρος

Η προσπάθεια στήριξης της επιθυμητής συμπεριφοράς στο σύγχρονο σχολείο

- Προϋπόθεση για την πραγματοποίηση της διδασκαλίας και την κατάκτηση της γνώσης αποτελεί η εξασφάλιση της τάξης στην Τάξη.
- Από τη μεριά των μαθητών, πρόκειται για την ανάπτυξη της *ικανότητας* τους να ρυθμίσουν τις εσωτερικές τους παρορμήσεις, έχοντας ως μούσουλια κοινά αποδεκτούς κανόνες και απαιτήσεις που θέτει ο σχολικός θεσμός στο σύνολό του και πιο συγκεκριμένη η σχολική ομάδα – Τάξη που ανήκουν, έτσι ώστε να εκδηλώνουν την αναμενόμενη συμπεριφορά που διευκολύνει τόσο τη διεξαγωγή του μαθήματος όσο και την επικοινωνία τους με το σύνολο των μελών της σχολικής κοινότητας στο σχολικό χώρο.
- Οι μαθητές αποκτούν αυτή την ικανότητα στο σχολείο. Για να αναπτυχθεί, όμως και να εκδηλωθεί η *ικανότητα* αυτή εκ μέρους των μαθητών συμβάλλουν αποφασιστικά έξι παράγοντες:
- Η προσωπικότητα του εκπαιδευτικού
- Η ποιότητα της επικοινωνίας – διαπροσωπικές σχέσης στην Τάξη
- Ο τρόπος που οργανώνεται ο σχολικός χώρος
- Το ξεκίνημα του σχολικού έτους και η ποιότητα των πρώτων μηνυμάτων
- Ο όλος τρόπος οργάνωσης και η ποιότητα του μαθήματος
- Τα μέσα στήριξης της επιθυμητής συμπεριφοράς

- Προσωπικότητα: (θεωρία ηγεσίας – προσωπικότητας). Ο εκπαιδευτικός, ως ηγέτης της Τάξης, αντλεί την ισχύ της εξουσίας του από πέντε διαφορετικές πηγές ισχύος (αμοιβής, καταναγκασμού, νομικής υφής, αναφοράς και αυθεντίας). Διαμορφώνει έτσι, σε σχέση και με τις προσωπικές του ανάγκες τρία στυλ εξουσίας: αυταρχικό – συμμετοχικό ή ελευθεριάζον. Θηλυκή παιδαγωγική (μέριμνα) vs παιδαγωγική αυθεντίας (αυταρχικότητα).
- Ερώτηση: ποιο στυλ εξουσίας συμβαδίζει με τις επιδιώξεις του σύγχρονου σχολείου;
- Διαπροσωπικές σχέσεις: Α΄ Δάσκαλοι –μαθητές (θεωρία βασικών αναγκών): μέρος της διδακτικής ικανότητας, απαντούν στις ανάγκες των μαθητών, απαιτούν ικανότητα αποστολής και λήψης μηνυμάτων, είναι θερμές, «εξατομικευμένες» και συνεχείς. Β΄ Μαθητές – μαθητές (θεωρίες ανάπτυξης), αποδοχή, αυτοεκτίμηση, ένταση σε ομάδα, αίσθημα του «ανήκειν».
- Ερώτηση: ταιριάζει η επιλογή μαθητών από τον εκπαιδευτικό στο σύγχρονο σχολείο;
- Οργάνωση Τάξης: Χώρου για την υποδοχή της και ομάδας και της ομάδας ως σύνολο με σκοπό τη ν κατάκτηση της γνώσης και του πολιτισμού – κουλτούρας – αγωγής.
- Ερώτηση: Ποιος ο ιδανικός τόπος – τρόπος οργάνωσης του μαθήματος της μουσικής;
- Ξεκίνημα σχολικής χρονιάς: Προετοιμασία χώρου, σαφήνεια μηνύματος, περιγραφή στόχων, διάδοση μηνυμάτων, τεχνικές (συγκέντρωση γονέων, παιδαγωγική δράση μονάδας).
- Ερώτηση: Ποια τα καθήκοντα του δασκάλου Τάξης και του Διευθυντή του σχολείου στην αρχή της Σχολικής χρονιάς;
- Ποιότητα μαθήματος: Προετοιμασία εκπαιδευτικού, οργάνωση – γνώση ύλης, τεχνικές πρόκλησης ενδιαφέροντος, γνωστοποίηση στόχων, εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας, διατήρηση προσοχής, γλώσσα σώματος, λεκτικές παρωθήσεις, γνώση και χρήση ερωτήσεων, εναλλαγή ερεθισμάτων (οπτικά - ακουστικά), εναλλαγή ρυθμού επικοινωνία και μαθήματος, υπογράμμιση και παύση, μέσα στήριξης προσοχής (οπτική επικοινωνία Τάξης)

Η στήριξη της επιθυμητής συμπεριφοράς με μπιχεβιοριστικής καταγωγής μέσα

- Προκρίνονται οι τακτικές ενθάρρυνσης έναντι αυτών της αποθάρρυνσης: αμοιβές, προσωπικό παράδειγμα, προοδευτική μορφοποίηση συμπεριφοράς, η σύναψη συμφωνίας και τέλος η αρνητική αμοιβή.
- Αμοιβές: Προκρίνονται οι εσωτερικές (ικανοποίηση από το έργο, συναίσθημα επιτυχίας, αυτοεπιβεβαίωση) που συνδέονται με το μάθημα, έναντι των εξωτερικών (υλικά αντικείμενα, συνδυασμός εργασιών, κοινωνική αναγνώριση, πρόκριση, προνόμια) που χορηγούνται από τον εκπαιδευτικό, επειδή διαπιστώθηκε ότι οι δεύτερες επιφέρουν μείωση εσωτερικών κινήτρων και παραγωγή μη δημιουργικής εργασίας. Σε καμιά περίπτωση οι αμοιβές δεν πρέπει να συνδέονται με τις ακαδημαϊκές επιδόσεις, γιατί αποθαρρύνονται οι αδύνατοι μαθητές.
- Ο εκπαιδευτικός ως παράδειγμα: Επικύρωση λόγων με έργα και προβολή του κόσμου των ενηλίκων στο φαντασιακό των μαθητών. Εσωτερικές συγκρούσεις και διλημματικές καταστάσεις.
- Σύναψη συμφωνίας: Ενυπόγραφη συμφωνία όπου αποτυπώνεται λεπτομερώς, ο στόχος, η περίοδος ισχύος, η επιθυμητή συμπεριφορά και τέλος η αμοιβή του μαθητή.
- Αρνητική αμοιβή: Άρση απειλής δυσάρεστης εμπειρίας.

Οι προσπάθειες κατανόησης της «φύσης» της αταξίας

- Το σύγχρονο σχολείο αντιμετωπίζει την αταξία ως αποτέλεσμα χαμηλής ποιότητας διδασκαλίας ή κοινωνικής ανωριμότητας του μαθητών (-ων), ενώ στις συνειδήσεις των εκπαιδευτικών γίνεται αντιληπτή ως αποτέλεσμα εσωτερικής τάσης ή διαμορφωμένης στάσης των μαθητών. Άρα, καλούμαστε να επιμείνουμε, πριν από οτιδήποτε άλλο, στην «ανάγνωση» των πιθανών παιδαγωγικών λαθών μας που την προκαλούν.
- Η αταξία ως αμφισβήτηση του κυρίαρχου συλλογικού ήθους και αδυναμία προσωπικού νοήματος (εφηβεία).
- Προσπάθεια κατανόησης αταξίας: Η επιστημονική μας δράση ταυτίζεται με ένα «ιατρικό» μεθοδολογικό μοντέλο (κατηγοροποίηση, αιτιολογία, πρόληψη, παρέμβαση).
- Κατηγοριοποιούμε τις μαθητικές αταξίας (σχετικά με το μάθημα, τη συμπεριφορά μέσα στην τάξη, τις σχέσεις με τους συμμαθητές, τη παραβίαση κανόνων του σχολικού ήθους, περιπτώσεις ομαδικής απειθαρχίας). Αναζητούμε την αιτιολογία τους (θεωρίες ελλειμματικότητας και ικανοποίησης αναγκών και εξέταση παραγόντων επιδείνωσης, όπως είναι οι παθολογικοί, κοινωνικοί και σχολικοί). Επανεξετάζουμε στις περιπτώσεις μικροπροβλημάτων τις παιδαγωγικές – διδακτικές μας τακτικές και τους παράγοντες διαμόρφωσης πειθαρχίας. Προσοχή: προλαμβάνουμε παρά θεραπεύουμε, με επιλογές διδακτικής φύσης. Τέλος παρεμβαίνουμε κάνοντας χρήση των αρχών της ελάχιστης και προοδευτικής παρέμβασης (τόσο όσο αξίζει, έμμεση – άμεση παρέμβαση).

Λεκτικές και μη τακτικές-τεχνικές αποκατάστασης της τάξης

- Μη λεκτικές: προγραμματισμένη αγνόηση, παραγλωσσική επιτίμηση, έλεγχος δια της εγγύτητας, έλεγχος δια του αγγίγματος
- Λεκτικές: έμμεση υπόδειξη αναμενόμενου, αναφορά ονόματος του άτακτου, ερώτηση στον άτακτο, χρήση χιούμορ, ανάδειξη επιπτώσεων αταξίας σε συμμαθητές και εκπαιδευτικό, προβολή θετικών επιπτώσεων αποδεκτής συμπεριφοράς, ευγενική απαίτηση τερματισμού συμπεριφοράς, υπενθύμιση γενικών κανόνων και χρήσης υλικών, επίπληξη και διαταγή επαναφοράς στην τάξη.

Επίμονα προβλήματα πειθαρχίας

- Όσα εμμένουν παρά τη χρήση έμμεσων και άμεσων παρεμβάσεων που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Οφείλονται σε σοβαρές αιτίες και απαιτούν μελετημένη παρέμβαση στηριζόμενη σε θεωρητικές προσεγγίσεις που υπαγορεύουν συγκεκριμένες αρχές και πρακτικές παρέμβασης.
- Απαιτούν εκπαιδευτικούς με ικανότητες, γνώσεις και εμπειρία, καθώς και συχνά τη βοήθεια της υπόλοιπης σχολικής κοινότητας και των θεσμών στήριξης των σχολικών μονάδων (ΚΔΑΥ, ΚΨΥ). Απαραίτητη η αναζήτηση των αιτίων, η δυνατότητα παρέμβασης και η άμεση αντιμετώπιση των συμπτωμάτων.

- Η αντιμετώπιση των συμπτωμάτων γίνεται κατασταλτικά ή αναπτυξιακά.
- Οι αναπτυξιακές κυρώσεις βοηθούν το μαθητή να κατανοήσει τα αδιέξοδα που οδηγείται με τη συγκεκριμένη συμπεριφορά.
- Το σύγχρονο σχολείο απορρίπτει τις τιμωρητικές κυρώσεις (ασχετές με τη φύση του παραπτώματος- σωματικές ποινές –πόνος) και προκρίνει αποκλειστικά τις κυρώσεις αμοιβαιότητας (συσχέτιση με το παράπτωμα, φυσικές και λογικές συνέπειες).
- Μορφή σύγχρονου σχολείου το αντιαυταρχικό σχολείο.
- Κυρώσεις και θεσμική πρόβλεψή τους (Δευτεροβάθμια: Π.Δ. 104/79, ωριαία αποβολή, αποβολή από το σχολείο, αλλαγή σχολείου Πρωτοβάθμια: Π.Δ. 201/98, συνεργασία μελών σχολικής κοινότητας, ρόλος Σχ. Συμβούλων, αλλαγή σχολείου με γονική συναίνεση).
- Οι κυρώσεις αποτελούν ακραία μορφή παιδαγωγικής δράσης και επιβάλλονται μόνο εφόσον ο εκπαιδευτικός είναι νηφάλιος, ενεργεί με σταθερότητα και συνέπεια, έχει ζητήσει προηγουμένως από τον άτακτο να επανέλθει στην τάξη και του έχει θυμίσει τις υποχρεώσεις του, έχει αξιολογήσει την ποινή έτσι ώστε να προσιδιάζει στη «φύση» του παραπτώματος αλλά και να έχει «κόστος» για τον άτακτο και τέλος, έχει φροντίσει ώστε ο άτακτος να έχει δικαίωμα επιλογής μεταξύ περισσοτέρων της μιας ποινών και παράλληλα η συγκεκριμένη ποινή να δίνει την εντύπωση ότι αποτελεί μορφή αποκατάστασης της διασαλευθείσης τάξης.

Επίμονα προβλήματα συμπεριφοράς προσπάθειες αντιμετώπισής τους

- Τα επίμονα προβλήματα συμπεριφοράς αντιμετωπίζονται συστηματικά με διάφορα ολοκληρωμένα μοντέλα, που προτείνουν εκπρόσωποι όλων των «σχολών» σκέψης που ασχολούνται με το φαινόμενο της εκπαίδευσης.
- Έτσι έχουμε μοντέλα με αυξημένο τον εξωτερικό έλεγχο (μπιχεβιοριστικά), με μειωμένο τον εξωτερικό έλεγχο και έντονη πρόθεση ανάπτυξης ικανοτήτων αυτορρύθμισης (νεομπιχεβιοριστικά), μοντέλα με εξωτερική στήριξη και ελάχιστο έλεγχο (ερευνητικά), μοντέλα που στηρίζονται στη διαπροσωπική επικοινωνία εκπαιδευτικών – μαθητών με στόχο την ανάπτυξη της μαθητικής αυτονομίας (ψυχοδυναμική σχολή) και τέλος μοντέλα δημιουργίας θετικού κλίματος για την επίτευξη της αυτοπραγμάτωσης των μαθητών (ανθρωπιστική σχολή).
- Τα μπιχεβιοριστικά μοντέλα διακρίνονται για τα σαφή στάδια που προτείνουν (Γροποποίησης Συμπεριφοράς, O'Leary: εντοπισμός προβλήματος, ανάλυση παραγόντων, καθορισμός στόχου, επιλογή μεθόδων, υλοποίηση αξιολόγηση) και την ανάδειξη των δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών (Αποφασιστικής Πειθαρχίας, Canter).
- Τα νεομπιχεβιοριστικά διακρίνονται για τις προσπάθειες που καταβάλλουν να εθιστούν οι μαθητές σε τεχνικές ελέγχου, αυτοσυγκράτησης και εναλλακτικών μορφών αντιμετώπισης των διαπροσωπικών σχέσεων (Robin, «χελώνα»), αυτοανάλυσης διαμέσου συγκεκριμένων σταδίων (Lovitt, αυτό-παρατήρηση, -αξιολόγηση, -καθορισμού ενίσχυσης, -αυτοενίσχυσης) και αυτο-καθοδήγησης (Meichenbaum, ανάπτυξη εσωτερικού μονολόγου με μίμηση προτύπου).

- Τα μοντέλα της ερευνητικής σχολής επιμένουν στην πρόσληψη της προβληματικής συμπεριφοράς προτείνοντας τεχνικές εποπτείας και έγκαιρης παρέμβασης (Kounin, γενική – συγχρονική εποπτεία ενημερότητα, ομαλή ροή μαθήματος, ενεργοποίηση μαθητών, ποικίλη εργασία- ενδιαφέρον), αυτοελέγχου με τη βοήθεια αρχών-τεχνικών).
- Τα ψυχοδυναμικά μοντέλα επιμένουν στην αναζήτηση και κατανόηση των κινήτρων συμπεριφοράς (Dreikurs, κίνητρα εξασφάλισης προσοχής, επίδειξης δύναμης, επιδίωξη εκδίκησης και εκδήλωση συναισθημάτων κατωτερότητας, κατ' ιδίαν συζήτηση), επιχειρούν να βρουν τρόπους επίλυσης των προβλημάτων ή πρόληψής τους (Glasser, λανθασμένες επιλογές-δυναμικός ρόλος εκπαιδευτικού, στάδια-βήματα, κάλυψη βασικών αναγκών, όπως αγάπης, αυτοελέγχου, ελευθερίας, χαράς και τέλος μοντέλο Γενικής Συνέλευσης).
- Η ανθρωπιστική σχολή επιδιώκει να αποκτήσουν οι μαθητές θετική αυταντίληψη και προτείνει την αντιμετώπιση της προβληματικής συμπεριφοράς με ενεργοποίηση της πρωτοβουλίας και υπευθυνότητάς τους (Rogers, με κατευθυνόμενο μοντέλο) της απόρριψης των ποινών – αμοιβών και τα ανάπτυξης της ουσιαστικής επικοινωνίας μαθητών-εκπαιδευτικών-γονέων (Gordon, μοντέλο αποφασιστικότητας-προσωπικών μηνυμάτων και Ginott ταύτιση λόγου εκπαιδευτικών με συναισθήματα μαθητών

Αποτελεσματικό περιβάλλον Τάξης

- Διακρίνεται από την σαφή ύπαρξη κανόνων που σχετίζονται με υποχρεώσεις
- ορθής και αποτελεσματικής προετοιμασίας
- σεβασμού του σχολικού χρόνου (π.χ. κουδούνι)
- ευγενικής συμπεριφοράς όλων
- επικοινωνίας με αποδεχτούς και λειτουργικούς κανόνες
- σεβασμού του «άλλου» και των αντικειμένων του
- αποδοχής των όρων λειτουργίας του σχολείου
- κυριαρχίας της ενθάρρυνσης και άφνησης της απαξίωσης
- χρήση θετικής γλώσσας

Επικοινωνία με Γονείς – Συγκέντρωση Γονέων

- Ενημέρωση ή αλληλοενημέρωση; Δεν μιλάω μόνο αλλά και ακούω προσεχτικά .
- Τομείς ενδιαφέροντος και τομείς παρέμβασης. Σύμφυση παιδαγωγικής και διδακτικής πρακτικής, το «νόημα» της βασικής εκπαίδευσης.
- Ανάλυση κατάστασης Τάξης, ως σύνολο, και μαθητών, ως άτομα. Προσδιορισμός αναγκών.
- Αναγκαιότητα σημειώσεων και συνολικότερης προετοιμασίας. Γνώση ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ, βιβλίων.
- Προσεχτικός προσδιορισμός του πλαισίου επικοινωνίας. Αποφυγή υποβιβασμού της.
- Χρόνος επικοινωνίας – Τόπος επικοινωνίας.

Περιεχόμενα επικοινωνίας

- Παρουσίαση της κατάστασης του συνόλου της Τάξης σε σχέση με τους γενικότερους στόχους (όχι ενοχοποίηση προσώπων).
- Παρουσίαση των ειδικών στόχων ανά διδακτικό αντικείμενο και παιδαγωγικές πρακτικές (π.χ. ομαδοσυνεργατική).
- Παρουσίαση νέων μεθοδολογιών κατάκτησης της γνώσης, διαφοροποίησή τους από παλαιότερες, συνηγορία υπέρ αυτών.
- Παρουσίαση μικροπρακτικών διευκόλυνσης της επικοινωνίας (π.χ. χαρακτηρισμός ασκήσεων για το σπίτι).
- Περιγραφή τόπου, τρόπου και χρόνου ενασχόλησης των μαθητών με εργασίες που ανατίθενται για στο σπίτι.
- Ενημέρωση για ανάγκη επικοινωνίας με συγκεκριμένο περιεχόμενο.
- Ενημέρωση για μέτρα ασφάλειας και προστασίας μαθητών στο σχολείο. Προηγούμενη συνεννόηση με το Σύλλογο Διδασκόντων. Περιγραφή υποχρεώσεων και ορίων.
- Γενικότερες παιδαγωγικές οδηγίες (διατροφή, ξεκούραση, δραστηριότητες

- Πρόβλημα:
- Στις Τρίτη και Πέμπτη Τάξη Δ.Σ εγγράφονται με μικρή καθυστέρηση, αρχές Οκτώβρη, δύο αγόρια πολωνικής καταγωγής, που δε γνωρίζουν ελληνικά. Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους αυτός της Τρίτης εκδηλώνει έντονα συμπτώματα προβληματικής και μη αποδεκτής συμπεριφοράς (χτυπάει, παρενοχλεί σεξουαλικά, έχει χαμηλή επίδοση, καθυστερεί στην εκμάθηση της γλώσσας). Το στελεχικό δυναμικό της εκπαίδευσης ενημερώνεται τέλος Ιανουαρίου.
- Τι θεωρείτε ότι πρέπει να εξεταστεί, ποιες ενέργειες πρέπει να γίνουν και σε ποια επίπεδα;
- Προσδιορίστε αναλυτικά ρόλους, εκπαιδευτικού Τάξης, εκπαιδευτικών σχολικής μονάδας, διεύθυνσης, Συλλόγου Διδασκόντων, Σχ. Συμβούλου, Γονέων, Προϊσταμένου και Υπηρεσιών Στήριξης.

Ευχαριστώ για την προσοχή
σας

- Καλή δουλειά και καλή ... τύχη